SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:438

av Johanna Rantsi (M)

Ökat statligt ansvar för en mer likvärdig LSS

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över möjligheterna till ett utvidgat statligt finansieringsansvar för insatser enligt LSS i syfte att stärka likvärdigheten, rättssäkerheten och den enskildes självbestämmande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla människor ska ha möjlighet att leva ett självständigt liv och delta i samhället utifrån sina egna förutsättningar. Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en viktig frihetsreform som ger personer med omfattande funktionsnedsättningar möjlighet till självbestämmande, trygghet och goda levnadsvillkor. Rätten till stöd ska utgå från individens behov och inte vara beroende av vilken kommun man bor i.

I dag finns betydande skillnader mellan kommunernas bedömningar och tillämpning av LSS. Riksrevisionen konstaterade i sin granskning 2026 att kommunernas olika tolkningar av lagstiftningen leder till bristande likvärdighet och rättssäkerhet. Kommunernas ekonomiska och organisatoriska förutsättningar skiljer sig dessutom åt, vilket kan påverka möjligheten att erbjuda stöd.

Regeringen har tagit viktiga steg mot ett samlat statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Det är en angelägen reform som kan bidra till ökad likvärdighet och trygghet. Samtidigt omfattar LSS betydligt fler insatser, exempelvis bostad med särskild service, ledsagarservice, korttidsvistelse och daglig verksamhet. Även för dessa insatser behöver likvärdigheten säkerställas.

Det finns därför anledning att pröva om staten bör ta ett större ekonomiskt ansvar för LSS som helhet. En förändrad finansieringsmodell skulle kunna minska skillnaderna mellan kommunerna och skapa bättre förutsättningar för att individens behov, snarare

än kommunens ekonomiska situation, blir avgörande. Utgångspunkten bör vara att resurserna i större utsträckning följer individens behov och beslutade insatser.

Ett utvidgat statligt ansvar behöver samtidigt förenas med tydlig ansvarsfördelning, god kostnadskontroll och effektiv användning av skattebetalarnas pengar. Kommunernas lokala kunskap och möjligheten till valfrihet och individuellt anpassade lösningar ska värnas. En utredning bör därför även titta på hur ett förändrat finansieringsansvar påverkar kommunernas självstyre, kostnadsutjämningssystem och incitamenten att bedriva verksamhet med hög kvalitet.

En stark välfärd ska utgå från människors behov, värna den enskildes frihet och använda gemensamma resurser ansvarsfullt. Därför bör möjligheterna till ett utvidgat statligt finansieringsansvar för LSS utredas för att skapa en mer likvärdig, rättssäker och långsiktigt hållbar ordning i hela landet.

Johanna Rantsi (M)